

การวิเคราะห์จัดกลุ่ม ความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

กนกวรรณ เชื้อวงศ์*

สุวิมล กฤษณกุลหาสน์**

รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ ***

Received : October 28, 2022

Revised : February 7, 2023

Accepted : February 9, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน และ 2) เพื่อจัดกลุ่มนักศึกษาตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 1,211 คน ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบบไม่เป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านความท้าทายทางวิชาการ การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ การส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษา สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ และการบูรณาการเรียนกับการทำงานตามแนวคิดของโคตส์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์จัดกลุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Step Cluster Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนในระดับมากทุกด้าน และ 2) ผลการจัดกลุ่มนักศึกษาตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนคือ กลุ่มที่ 1 “นักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย” และกลุ่มที่ 2 “นักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านมนต์เสน่ห์ของผู้เรียน”

ผู้รับผิดชอบบทความ : กนกวรรณ เชื้อวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Email : ckanokwan1428@gmail.com

คำสำคัญ : ความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน / การศึกษาทางไกล / การวิเคราะห์จัดกลุ่ม

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

** รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

*** รองศาสตราจารย์ สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

A Cluster Analysis of the Undergraduates' Student Engagement at Sukhothai Thammathirat Open University

Kanokwan Chueawong*

Suwimon Kritkharuehart**

Ratchaneekool Pinyopanuwat***

Abstract

In this thesis, the researcher examines 1) the level of student engagement; and conducts 2) student clustering based on student engagement. The sample population consisted of 1,211 undergraduates at Sukhothai Thammathirat Open University using the technique of non-proportional stratified random sampling. The research instrument was a form to measure student engagement in the aspects of academic challenge; active learning; student and staff interaction; enriching education experiences; supportive learning environment; and work integrated learning based on the concept of Coates. The statistics used in data analysis was two-step cluster analysis.

Findings are as follows. 1) the students under study exhibited student engagement at a high level in all aspects. 2) the results of student clustering based on student engagement found the following. Group One: "Students exhibited student engagement in the aspect of support from the university." Group Two: "Students exhibited student engagement in the aspect of students' concept."

Corresponding Author : Kanokwan Chueawong Master of Education Candidate, Department of Educational Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Email : ckanokwan1428@gmail.com

Keywords : Student Engagement / Distance Education / Cluster Analysis

* Master of Education Candidate, Department of Educational Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

** Associate Professor, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

*** Associate Professor, office Registration, records and Evaluation, Sukhothai Thammathirat Open University

1. บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา โลกปัจจุบันเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเต็มไปด้วยความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณภาพ มีศักยภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขในศตวรรษที่ 21 จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนคือ ครู อาจารย์ นักวิจัยและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนของไทย โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ต้องการปรับเปลี่ยนการสอนมาสู่การศึกษายุค 4.0 จากการมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิต บนรากฐานความต้องการของมหาวิทยาลัย มาเป็นการมุ่งเน้นผลลัพธ์ของบัณฑิตที่ตลาดโลกและสังคมต้องการเปลี่ยนถ่ายการถ่ายทอดความรู้ในสาขาวิชา มาเป็นการส่งเสริมโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในมิติที่หลากหลาย การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาผู้เรียนยุคใหม่ (Next Generation) (สถาบันคลังสมองของชาติ, 2553 หน้า 111) จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560-2564) ระบุว่าแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาประกอบด้วย 3 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) แนวทางการบูรณาการทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ควบคู่กับทักษะคนและสังคม (Soft Skills) 2) แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม ประกอบด้วยมิติด้านภาวะผู้นำของสถาบัน (Institutional Leadership) มิติด้านวัฒนธรรมของสถาบัน (Institutional Culture) มิติด้านการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา (Student Learning) และมิติด้านความผูกพันของนิสิตนักศึกษา (Student

Engagement) และ 3) แนวทางการบูรณาการให้เป็นประสบการณ์ประจำตัวของนิสิตนักศึกษา (Integrated Into Student) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561 หน้า 7-12) จะเห็นได้ว่าความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน (Student Engagement) เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนานักศึกษาให้บรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถของนักศึกษา รวมถึงการสร้างกลยุทธ์เพื่อจัดการพฤติกรรมเชิงลบของนักศึกษา สร้างบรรยากาศในการเรียนเชิงบวก เพื่อให้นักศึกษาสามารถประสบความสำเร็จในการเรียน และเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัย (Parsons & Taylor, 2011, p. 9) นอกจากนี้ยังพบว่าความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงออกในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อความจงรักภักดีของนักศึกษากับมหาวิทยาลัยในอนาคต (วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และคณะ, 2562) และพบว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลาออกกลางคันอีกด้วย (อภิชาติ เลนะนันท์, 2555; Tinto, 1975; Kahu et al., 2013)

ในสหรัฐอเมริกาได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักศึกษาโดยคุลและคณะ (Kuh et al., 2007) จากสถาบันสำรวจความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนแห่งชาติ (National Survey of Student Engagement: NSSE) ได้นำเสนอแนวคิดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนไว้ 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของนักศึกษาและด้านที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ได้แก่ ระดับความท้าทายทางวิชาการ การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติและร่วมมือกัน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน การมีประสบการณ์ที่หลากหลาย และสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้

(Kuh et al., 2007, p. 12) และต่อมาสถาบันสำรวจความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของออสเตรเลีย (Australasian Survey of Student Engagement: AUSSE) โดยโคตส์ (Coates, 2008) เสนอแนวคิดว่าความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนไว้ว่าเป็นความเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับกิจกรรมและสถาบัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาในระดับสูงได้ปรับการดำเนินการออกเป็น 6 กลุ่ม โดยเพิ่มเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การทำงาน ซึ่งผลของความร่วมมือกันของสองหน่วยงานทำให้เกิดมุมมองอันทรงพลังสำหรับสถาบันในระดับอุดมศึกษาที่ต้องการจะมุ่งเน้นสู่ระดับสากล สามารถนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนในประเทศไทย ส่วนใหญ่ศึกษากับกลุ่มผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ตามโครงสร้างของความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนในด้านปัญญา อารมณ์ และด้านพฤติกรรม ตามแนวคิดของเฟรดริกซ์ และคณะ (Fredrick et al., 2004) และพบว่าความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (ยุวดี พันธุ์สุจริต, 2554; บงกช วงศ์หล่อสายชล, 2555; นพมาศ ว่องวิทย์กุล, 2557; ธรรมโชติ เอี่ยมทัศนะ, 2560) แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาและเป็นระบบทางไกล โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่จัดการเรียนการสอนระบบทางไกล นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่และมีความหลากหลาย ทั้งทางด้านอายุ วุฒิการศึกษา เป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ มีความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพและดูแล

ครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์ในการเรียนเพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพหรือการทำงาน ซึ่งปัญหาการจัดการเรียนการสอนมีข้อจำกัดมากมาย พบว่านักศึกษาไม่มีเวลาศึกษาเอกสารการสอนหรือทำกิจกรรมตามที่มอบหมาย และปัญหาในการติดต่อกับมหาวิทยาลัย ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนในระดับอุดมศึกษาที่เป็นระบบเปิด เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาแบบปิด ซึ่งลักษณะดังกล่าวทำให้การจัดกระบวนกรเรียนรู้ไม่เหมือนกับนักศึกษาในระบบปิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการนำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (ชนกนารถ บุญวันทะกุล, 2559 หน้า 987) จึงมีความจำเป็นที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ โดยผู้สอนมีหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำและเพิ่มพูนประสบการณ์เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน สถาบัน อาจารย์และนักศึกษาจึงต้องพยายามร่วมกันสร้างสวครวิธีการเรียนการสอน สร้างกิจกรรมที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีและลึกซึ้งระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ภาควิชา คณะ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจนพัฒนากลายเป็นความยึดมั่นผูกพัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน ดังนั้น จึงสนใจที่จะศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนและจัดกลุ่มนักศึกษาในระบบ

ทางไกลตามการรับรู้ความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน ตามแนวคิดของโคตส์ (Coates, 2008) จากสถาบันสำรวจความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของออสเตรเลีย (Australasian Survey of Student Engagement: AUSSE) ประกอบด้วย 6 มิติ ได้แก่ ความท้าทายทางวิชาการ การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ การส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษา สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ และการบูรณาการการเรียนกับการทำงาน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้เข้าใจลักษณะของนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม เพื่อที่จะส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนให้สอดคล้องกับลักษณะของนักศึกษา พัฒนาการจัดการเรียนการสอน ลดอัตราการลาออกกลางคัน และรักษานักศึกษาให้คงอยู่กับมหาวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษาได้

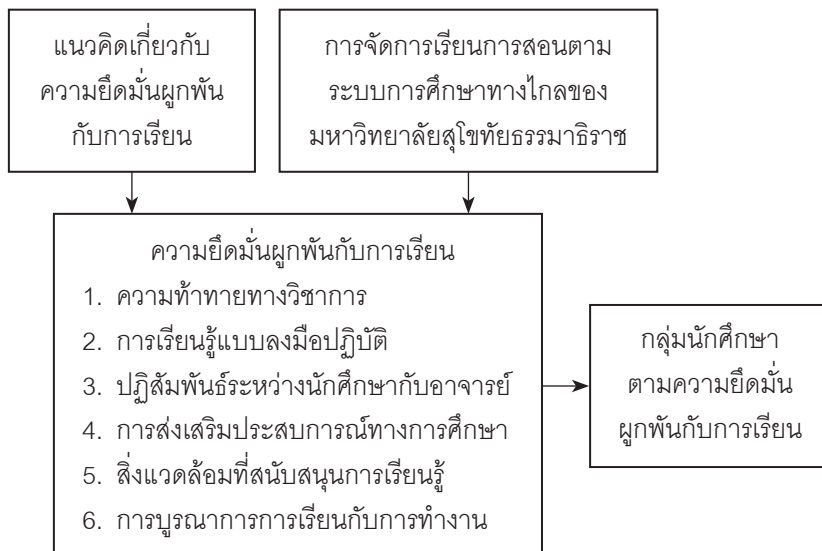
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.2 เพื่อจัดกลุ่มนักศึกษาตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ยึดแนวคิดของโคตส์ (Coates, 2008) ตามเกณฑ์มาตรฐานการวัดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน 6 ด้าน ได้แก่ ความท้าทายทางวิชาการ การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ การส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษา สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ และการบูรณาการการเรียนกับการทำงาน เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่มีสถานภาพนักศึกษาคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา กล่าวคือเป็นนักศึกษาผู้ที่มี ชุมติวิชาเหลือ 1-3 ชุมติวิชาสุดท้ายของหลักสูตร และ จะต้องลงทะเบียนเรียนชุมติวิชาประสพการณ์วิชาชีพ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน ทั้งหมด 3,905 คน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ จำนวน 356 คน สาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 63 คน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จำนวน 520 คน สาขาวิชาวิทยาการจัดการ จำนวน 1,547 คน สาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 407 คน สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ จำนวน 42 คน สาขาวิชามนุษยนิเวศ ศาสตร์ จำนวน 126 คน สาขาวิชารัฐศาสตร์ จำนวน 197 คน และสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ จำนวน 235 คน

2) กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 313 คน

3) กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 99 คน

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบบไม่เป็นสัดส่วน (non-proportional stratified random sampling) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมี จำนวนที่แตกต่างกันมาก (Daniel, 2011, p. 134) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,211 คน ซึ่งได้มาจากการ เปิดตารางของกลุ่มขนาดตัวอย่างสำหรับศึกษา ค่าเฉลี่ยของประชากร (ศิริชัย กาญจนวาสี และ คณะ, 2551) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการจัดส่ง แบบวัดทางไปรษณีย์ และให้นักศึกษาตอบ แบบวัดโดยการสแกนคิวอาร์โค้ด ได้แบบวัดที่มีความสมบูรณ์จำนวน 1,211 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดความ ยึดมั่นผูกพันกับการเรียนตามแนวคิดของโคตส์ (Coates, 2008) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของ นักศึกษาและตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความ ยึดมั่นผูกพันกับการเรียน จำแนกเป็น 6 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านความท้าทายทางวิชาการ 2) ด้านการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ 3) ด้านปฏิสัมพันธ์ ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ 4) ด้านการส่งเสริม ประสพการณ์ทางการศึกษา 5) ด้านสิ่งแวดล้อม ที่สนับสนุนการเรียนรู้ และ 6) ด้านการบูรณาการ การเรียนกับการทำงาน รวมทั้งหมด 60 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดย ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบด้วยการนำไปทดลอง ใช้ (Try Out) กับนักศึกษาในกลุ่มสังคมศาสตร์ กลุ่ม วิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี กลุ่มละ 30 คน รวมทั้งหมด 90 คน ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัด โดยการหาสหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนน รวมทุกข้อ (Corrected Item-Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .37 - .88 และ ตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .97

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ การคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อมูลการวิเคราะห์จัดกลุ่มความยึดมั่นผูกพัน กับการเรียน ใช้สถิติการวิเคราะห์จัดกลุ่มแบบสอง ขั้นตอน (Two-Step Cluster Analysis) ใช้เกณฑ์ กำหนดกลุ่มด้วยวิธี Akaike's Information Criterion (AIC)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาระดับของความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการบูรณาการการเรียนกับการทำงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 รองลงมาเป็นด้านความท้าทายทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ด้านสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ด้านการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และด้านการส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ตามลำดับ

5.2 ผลการจัดกลุ่มนักศึกษาตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน

5.2.1 การตรวจสอบข้อตกของเบื้องต้นในการวิเคราะห์จัดกลุ่ม

1) การตรวจสอบข้อมูลค่าผิดปกติ (Outlier) โดยข้อมูลที่มีค่าคะแนนมาตรฐานมากกว่า 3 หรือน้อยกว่า -3 จะถือว่าเป็น Outlier จากการตรวจสอบพบว่าไม่มีข้อมูลขบกลางที่มีค่าคะแนนน้อยกว่า -3 จำนวน 6 ข้อมูล คือมีค่าระหว่าง

-4.32 ถึง -5.59 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตัดข้อมูลที่มีลักษณะเป็น Outlier ออก คงเหลือข้อมูลที่น่าไปวิเคราะห์จำนวน 1,211 ข้อมูล

2) การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Multicollinearity) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง .57 ถึง .79 แสดงว่าทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงไม่เกิดปัญหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสูงเกินไป และตรวจสอบค่า Tolerance ต้องมีค่ามากกว่า .10 จากการตรวจสอบพบว่า มีค่าระหว่าง .28 ถึง .53 ซึ่งไม่ต่ำกว่า .10 จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบค่า Variance Inflation Factor (VIF) ต้องมีค่าน้อยกว่า 10 พบว่า ค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.88 ถึง 3.55 ดังนั้น จึงถือว่าตัวแปรไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม

5.2.2 ผลการวิเคราะห์จัดกลุ่มนักศึกษาตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Step Cluster Analysis) โดยใช้เกณฑ์ของ Akaike's Information Criterion (AIC) ในการกำหนดจำนวนกลุ่ม ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่ม

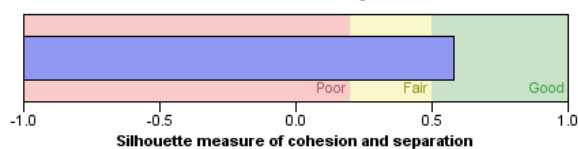
Number of Clusters	Akaike's Information Criterion (AIC)	AIC Change ^a	Ratio of AIC Changes ^b	Ratio of Distance Measures ^c
1	5057.407			
2	4657.020	-400.387	1.000	1.720
3	4667.602	10.582	-.026	1.570
4	4444.665	-222.937	.557	1.231
5	4450.083	5.418	-.014	1.009
6	4466.008	15.925	-.040	1.111
7	4473.325	7.317	-.018	1.262
8	2716.803	-1756.52	4.387	1.027
9	2708.888	-7.915	-7.915	1.077
10	2713.761	4.873	-.012	1.047
11	2733.559	19.798	-.049	1.007
12	2744.730	11.171	-.028	1.260
13	2757.736	13.006	-.032	.915
14	2778.069	20.333	-.051	1.029
15	2364.320	-413.749	1.033	1.027

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่มพบว่า ค่า Ratio of Distance Measure สูงสุด คือ 2 กลุ่มมีค่าเท่ากับ 1.720 และค่า Akaike's Information Criterion (AIC) เท่ากับ 4657.020 และเมื่อพิจารณาแผนภาพที่แสดงคุณภาพของการแบ่งกลุ่ม พบว่ามีความคล้ายคลึงกันอยู่ในเกณฑ์ดี ดังภาพที่ 2

Model Summary

Algorithm	TwoStep
Inputs	6
Clusters	2

Cluster Quality

ภาพที่ 2 คุณภาพของการแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม ผู้วิจัยพิจารณาจัดกลุ่มในงานวิจัยนี้เป็น 2 กลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ยของนักศึกษาในแต่ละกลุ่มตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มนักศึกษาตามความยึดมั่นผูกพัน

ความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน		กลุ่ม		
		1	2	combined
ความท้าทายทางวิชาการ	Mean	3.43	4.39	4.32
	S.D.	.51	.42	.50
การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ	Mean	3.18	4.27	4.19
	S.D.	.58	.52	.60
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์	Mean	2.53	4.28	4.15
	S.D.	.86	.67	.82
การส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษา	Mean	2.49	4.22	4.10
	S.D.	.79	.63	.78
สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้	Mean	3.15	4.35	4.26
	S.D.	.55	.51	.60
การบูรณาการการเรียนกับการทำงาน	Mean	3.26	4.47	4.39
	S.D.	.59	.46	.56

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยของนักศึกษาในแต่ละกลุ่มตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน พบว่ากลุ่มที่ 1 ด้านการส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 การบูรณาการการเรียนกับการทำงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และความท้าทายทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มที่ 2 พบว่าด้านการส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา

กับอาจารย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ความท้าทายทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 และการบูรณาการการเรียนกับการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าในกลุ่มที่ 1 มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ และกลุ่มที่ 2 มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งกลุ่มตัวแปรตามค่าเฉลี่ยกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และพิจารณาความคล้ายกันของตัวแปรพบว่าตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และการส่งเสริมประสบการณ์การศึกษา เป็นตัวแปรที่เกิดจากการที่มหาวิทยาลัยจัดสรรให้นักศึกษา จึง

จัดกลุ่มไว้รวมกันในกลุ่มต่ำ ในขณะที่ตัวแปรด้านการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ความท้าทายทางวิชาการ และการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ เป็นตัวแปรที่มีความคล้ายกันและเกิดขึ้นจากตัวของนักศึกษา จึงจัดกลุ่มไว้รวมกันในกลุ่มสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดตัวแปรตามกลุ่มและตั้งชื่อของกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 และการส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มนักศึกษาที่มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย”

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ความท้าทายทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มนักศึกษาที่มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านมนทัศน์ของผู้เรียน”

6. อภิปรายผล

6.1 ระดับความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน

ระดับของความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในด้านความท้าทายทางวิชาการ ด้านการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ด้านการส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ และด้านการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการ

บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานมีค่าคะแนนมากที่สุดเท่ากับ 4.39 จึงอธิบายได้ว่านักศึกษาที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ จะเรียนรู้ได้ดีถ้าสิ่งที่เรียนรู้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคาฮู และคณะ (Kahu et al., 2013) พบว่านักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไป มีการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานสูงกว่านักศึกษาที่อายุต่ำกว่า 25 ปี และยังพบว่านักศึกษาวัยผู้ใหญ่ที่เรียนทางไกลจะมีคะแนนระดับการเรียนรู้ด้านการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานมากกว่านักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยปิด

6.2 การจัดกลุ่มนักศึกษาตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน

การวิเคราะห์จัดกลุ่มสามารถจัดกลุ่มนักศึกษาตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนได้เป็น 2 กลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของคูล และคณะ (Kuh et al., 2007) ที่กล่าวถึงความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนไว้ 2 หลักใหญ่ ๆ คือ ด้านที่เกี่ยวข้องกับตัวนักศึกษา และด้านที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดตัวแปรจำแนกตามกลุ่มของนักศึกษาได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มีจำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และการส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มนักศึกษาที่มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย” แบ่งเป็นสายสังคมศาสตร์ 78 คน สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ 7 คน สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 1 คน ซึ่งจำนวนนักศึกษาในกลุ่มนี้ค่อนข้างน้อยเพียงร้อยละ 7.10 จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่านักศึกษาในกลุ่มนี้ยังมีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนในด้าน

นี้ค่อนข้างน้อย และเมื่อพิจารณาในตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการศึกษา แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงกิจกรรมหรือบริการที่มหาวิทยาลัยจัดให้ได้ เช่น สื่อด้านการเรียนการสอน สื่อด้านการสอนเสริม และด้านบริการงานทะเบียน ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรพัฒนารูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ให้เป็นสื่อดิจิทัลผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เพิ่มช่องทางในการเผยแพร่และติดต่อสื่อสาร เพื่อให้เหมาะสมกับระบบการศึกษาทางไกลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่านักศึกษาในกลุ่มนี้เป็นนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพียง 1 คน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการเรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีหรือใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ซึ่งมหาวิทยาลัยไม่สามารถจัดสรรให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาได้ ซึ่งจากผลการวิจัยของสุมาลี สังข์ศรี (2558) พบว่ามหาวิทยาลัยควรพัฒนาระบบบริการสนับสนุนการศึกษาในแต่ละด้าน เช่น ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรมีการสรุปเนื้อหาของชุดวิชาในแต่ละหน่วย และควรปรับให้ทันกับยุคสมัย ใช้สื่อดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสื่อด้านเอกสารการสอนพบปัญหา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนา ศิริกุลพิพัฒน์ (2562) ที่พบว่าปัญหาในการเรียนทางไกลคือ ความล่าช้าในการผลิตและส่งออกเอกสารการสอน ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการศึกษานี้เป็นปัจจัยทางอ้อมที่มีผลต่อความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน (ธรรมโชติ เอี่ยมทัศนะ, 2560)

สำหรับตัวแปรด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์นั้นเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งอาจารย์เป็นผู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน จากงานวิจัยของเบนและคณะ (Ben et al., 2016) พบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

นักศึกษากับอาจารย์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจของนักศึกษา แต่เนื่องจากการเรียนในระบบทางไกล อาจารย์กับนักศึกษาจึงไม่ค่อยได้มีโอกาสพบปะติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ในรูปแบบออนไลน์ให้มากขึ้น โดยอาจใช้แพลตฟอร์มประเภทต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงนักศึกษาแต่ละคนได้ หากอาจารย์สามารถแนะนำช่วยเหลือให้คำปรึกษาวิธีการเรียนในระบบทางไกล วิธีการอ่านหนังสือ ให้ข้อมูลด้านการปรับตัวในการเรียนทางไกล และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้หรือสร้างความเชื่อมั่นในการเรียนให้กับนักศึกษายังจะส่งผลให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ดีและทำให้เกิดความรู้สึกลอยลางเรียนอันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุนัค (Gunuc, 2014) พบว่าตัวบ่งชี้ที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้มากที่สุดคือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และรัสเซลและสเลเตอร์ (Russell & Slater, 2011) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักศึกษาให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

สำหรับด้านการส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษา พบว่านักศึกษาให้ความสำคัญกับด้านนี้น้อยที่สุด เนื่องจากบางชุดวิชาไม่มีการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ และกิจกรรมเสริมทักษะนี้ก็จัดเป็นเพียงบางชุดวิชา และไม่ได้เป็นการบังคับให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษาให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมประสบการณ์การศึกษาน้อย ประกอบกับเป็นการเรียนในระบบทางไกล การจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะเพื่อส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษา

นั้นอาจจะทำไม่ได้มากเหมือนมหาวิทยาลัยปิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคาฮู และคณะ (Kahu et al., 2013) ที่พบว่า การเสริมสร้างประสบการณ์ การศึกษาสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนทางไกลมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อความพึงพอใจของนักศึกษา และจากงานวิจัยของเบนและคณะ (Ben et al., 2016) พบว่าการส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจของนักศึกษา ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรต้องเพิ่มการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะให้ครอบคลุมในทุกชุดวิชาหรือให้ครอบคลุมในทุกสาขาวิชา และควรประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก เพื่อให้นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ หรือเพิ่มกลยุทธ์ในการเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมด้วยการเก็บคะแนนในการร่วมกิจกรรม เพื่อทำให้เกิดความพึงพอใจและสร้างแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดให้ อันจะเป็นการสร้างความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนในด้านนี้ให้เพิ่มมากขึ้น

กลุ่มที่ 2 มีจำนวนนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,125 คน มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านการบูรณาการเรียนกับการทำงาน ความท้าทายทางวิชาการ และการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงตั้งชื่อกลุ่มว่า **“กลุ่มนักศึกษาที่มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านมนทัศน์ของผู้เรียน”** โดยนักศึกษาในกลุ่มนี้มีจำนวนมากถึงร้อยละ 92.90 แบ่งเป็นสายสังคมศาสตร์ จำนวน 980 คน กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 80 คน และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 65 คน โดยนักศึกษาในกลุ่มนี้เป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ให้ความสำคัญด้านการบูรณาการเรียนกับการทำงาน เน้นการนำความรู้ที่ได้รับจาก

การเรียนรู้ไปใช้ในการทำงานเป็นหลัก สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการทำงานและการดำรงชีวิตของนักศึกษาได้ เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้งานได้จริง ซึ่งผู้ใหญ่จะมีวิธีการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มากกว่าการใช้เนื้อหาเป็นหลัก โดยลักษณะของนักศึกษาในกลุ่มนี้อยู่ในวัยผู้ใหญ่ที่ทำงานแล้ว ส่วนใหญ่จะมีอาชีพหรือหน้าที่การงานที่ทำอยู่ประจำ และจะทำงานควบคู่ไปกับการเรียน และมุ่งจะนำความรู้ไปใช้ได้จริงในการปฏิบัติงานของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคาฮู และคณะ (Kahu et al., 2013) ที่พบว่านักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 25 ปีขึ้นไป มีการบูรณาการเรียนกับการทำงาน และมีความท้าทายทางวิชาการสูงกว่านักศึกษาที่อายุต่ำกว่า 25 ปี และยังพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนทางไกล จะมีคะแนนระดับการเรียนรู้ด้านการบูรณาการเรียนกับการทำงาน มากกว่านักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยปิดด้วย

นอกจากนี้ ลักษณะของนักศึกษาในกลุ่มนี้ ยังให้ความสำคัญกับความท้าทายทางวิชาการ ซึ่งรูปแบบการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มนี้จะเน้นการเรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้สอดคล้องกับการทำงานของนักศึกษา นักศึกษากลุ่มนี้เลือกเรียนกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพราะต้องการนำเอาความรู้ไปพัฒนาอาชีพหรือการทำงาน และคาดหวังว่าการเรียนจบจะสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาได้ เนื่องจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีชื่อเสียงมีคุณภาพและผลงานด้านการศึกษา เชื่อมั่นในอาจารย์ในมหาวิทยาลัย และยังเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตรงกับงานที่ทำอยู่เพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี สังข์ศรี (2558) พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราชเห็นว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเรียนให้ประสบความสำเร็จคือ เนื้อหาวิชาที่มีคุณภาพ และรองลงมาคืออาจารย์ที่สอน มีภูมิความรู้ในวิชาที่สอน เพราะการผลิตเอกสารการสอนในแต่ละชุดวิชา จะผลิตโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นทีมในการผลิตเนื้อหาของวิชาหนึ่ง ๆ เพื่อถ่ายทอดลงสู่สื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะให้ผู้เชี่ยวชาญหลายคน ซึ่งนับได้ว่าเป็นการประกันคุณภาพมาตรฐานของเนื้อหาวิชานั้น ๆ

เมื่อพิจารณาตัวแปรด้านการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ พบว่านักศึกษาในกลุ่มนี้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบการกำกับตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นส่วนใหญ่ มีวุฒิภาวะสูง จะมีวิธีการเรียนที่ต้องอาศัยความพยายาม ความกระตือรือร้น ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม มีความตั้งใจ มีการบริหารเวลา การวางแผน จัดสรรเวลาในการอ่านเอกสารการสอน ทำกิจกรรมก่อนเรียนและหลังเรียน เนื่องจากต้องทำงานควบคู่ไปกับการเรียน มีความรับผิดชอบในการเรียน และคิดว่าการเรียนกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นการสร้างความท้าทายให้กับตนเอง เพราะเป็นการเรียนในระบบทางไกล มีความเข้มข้นทางวิชาการ ต้องอาศัยแรงกาย แรงใจ และความพยายาม อดทน มุ่งมั่น นักศึกษาต้องแบ่งเวลาจากการทำงานประจำมาทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ซึ่งผลจากการวิจัยมหาวิทยาลัยควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษาเชื่อมโยงการเรียนรู้ เชื่อมโยงประสบการณ์ชีวิตของนักศึกษาให้สอดคล้องกับการทำงาน และการดำรงชีวิตของนักศึกษา โดยให้นักศึกษาใช้วิธีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง และใช้การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการศึกษาของผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles, 1984) ที่พบว่าการศึกษาจะส่งเสริมความ

ยึดมั่นผูกพันกับการเรียนในวัยผู้ใหญ่ นั้นมหาวิทยาลัยควรเน้นความต้องการของนักศึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดและการตัดสินใจ โดยให้นักศึกษาร่วมมือกัน ใช้การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ โดยต้องคำนึงถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาของนักศึกษา และให้นักศึกษาเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองให้สอดคล้องกับการทำงานและการใช้ชีวิต เพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนได้มากที่สุด

จากผลการจัดกลุ่มนักศึกษาตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ 2 กลุ่ม ทำให้มหาวิทยาลัยเข้าใจลักษณะของนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม เพื่อที่จะส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนให้สอดคล้องกับลักษณะของนักศึกษา เพื่อลดอัตราการลาออกกลางคันและรักษานักศึกษาให้คงอยู่กับมหาวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษาได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 การดำเนินการเพื่อตอบสนองกับนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม สามารถดำเนินการได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย การที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มนี้มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนเพิ่มขึ้นนั้น มหาวิทยาลัยควรดำเนินการดังนี้

1) มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมหรือบริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา ปัจจุบันนักศึกษายังไม่สามารถเข้าถึงบริการที่มหาวิทยาลัยจัดให้ได้ ซึ่งพบว่าปัญหาหลักคือ กระบวนการให้บริการมีลักษณะแยกส่วนการทำงาน

จึงทำให้การส่งต่อการให้บริการแก่นักศึกษาล่าช้า สาเหตุอาจมาจากมีหลายหน่วยงานให้บริการที่ไม่เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน จึงทำให้การให้ข้อมูลแก่นักศึกษาอาจคลาดเคลื่อนไม่ตรงกัน ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรจัดระบบสนับสนุนการเรียนการสอนและระบบสารสนเทศให้พอเพียง และครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย และมีข้อมูลที่ทันสมัย เป็นมาตรฐาน สะดวก และรวดเร็ว เช่น การพัฒนาระบบ bot ตอบคำถามเกี่ยวกับการให้บริการด้านต่าง ๆ พัฒนาระบบการสอบออนไลน์โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีระบบจัดการเคลื่อนไหวของเสียง ร่างกายของผู้เข้าสอบ ด้านการปรับชุดวิชาให้เป็นชุดวิชาออนไลน์ให้มีจำนวนมากขึ้น

2) มหาวิทยาลัยควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารร่วมกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ซึ่งในปัจจุบันมีโปรแกรมหรือเครื่องมือหลากหลายที่จะทำให้อาจารย์และนักศึกษาติดต่อสื่อสารกันได้ง่ายมากขึ้น และอาจส่งเสริมให้อาจารย์เข้าอบรมทักษะการให้คำปรึกษา เนื่องจากนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การให้แนวทางและเทคนิควิธีที่ถูกต้องจะทำให้เข้าใจนักศึกษาที่เรียนในระบบทางไกลมากยิ่งขึ้น

3) มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนการเรียนรู้ โดยการจัดหลักสูตรให้มีกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ การจัดสอนเสริมให้หลากหลายชุดวิชา หลายสาขาวิชา รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้รวมกลุ่มมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยใช้เทคโนโลยีร่วมกัน หรือออกแบบหลักสูตรให้นักศึกษาเลือกเรียนตามชุดวิชาที่ตนเองสนใจ ซึ่งเดิมจะจัดชุดวิชาให้ศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดให้ และมหาวิทยาลัยควรสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริม

สัมพันธภาพและการปรับตัวร่วมกันหรือการปรับตัวในการเรียนทางไกลสำหรับนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนในชั้นปีแรก และสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะอาชีพและฝึกทักษะต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้หลังจากสำเร็จการศึกษา

กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักศึกษาที่มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนด้านมโนทัศน์ของผู้เรียน นักศึกษาในกลุ่มนี้มีลักษณะการเรียนรู้ที่เน้นความท้าทายทางวิชาการและการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ การส่งเสริมให้นักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มนี้มีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนเพิ่มขึ้นนั้น มหาวิทยาลัยควรดำเนินการดังนี้

1) มหาวิทยาลัยควรพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและตลาดแรงงานมากกว่าความต้องการของสาขาวิชา หรืออาจจะขยายกลุ่มนักศึกษาลงไปในกลุ่มอายุ 18 ปี โดยจัดชุดวิชาในรูปแบบทดลองเรียน เพื่อให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนชุดวิชาได้อย่างอิสระ

2) อาจารย์ควรจัดและออกแบบกิจกรรมให้นักศึกษามีอิสระ และท้าทายความสามารถของนักศึกษา โดยให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งสติปัญญาของตน เช่น การจัดโครงการหรือเวทีทางวิชาการ หรือการจัดกลุ่มเล็ก ๆ ในชมรมนักศึกษา เพื่อให้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น หรือการมอบหมายงานให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ โดยเปิดสอนชุดวิชาที่มีกิจกรรมร่วมเรียนรู้ หรือแผนการศึกษา ก3 ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิด วิเคราะห์ นอกเหนือจากการศึกษาเอกสารการสอนเพียงอย่างเดียว ส่งเสริมให้นักศึกษารวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปรึกษาปัญหาการเรียน การทำแบบฝึกปฏิบัติก่อนเรียนและหลังเรียน แนะนำแหล่งสืบค้นข้อมูล หรือความรู้ต่าง ๆ ทางออนไลน์ หรือจัด

กิจกรรมจิตอาสา เพื่อให้นักศึกษาได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริงในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3) มหาวิทยาลัยควรจัดให้นักศึกษาได้ทำงานในสภาพจริง เน้นการเรียนรู้พฤติกรรมการทำงาน หรือจัดให้แต่ละชุดวิชามีการฝึกงานควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี เพื่อเสริมประสบการณ์นอกเหนือจากการเรียนในชุดวิชา ยังจะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

7.1.2 การนำเทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่มไปใช้ การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่มแบบสองขั้นตอน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้มีจำนวนมาก และวิธีนี้สอดคล้องกับแนวคิดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบในการวิจัย ดังนั้น งานวิจัยที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่ม ควรเลือกให้เหมาะสมกับข้อมูลและตัวแปร เพื่อให้การจัดกลุ่มนั้นเหมาะสมที่สุด เนื่องจากเทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่มมีหลายวิธี ในแต่ละวิธีมีข้อดีและข้อจำกัดต่างกัน ดังนี้

1) เทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่มแบบเป็นขั้นตอน (Hierarchical Cluster Analysis) เหมาะสมกับการจัดกลุ่มที่มีข้อมูลจำนวนไม่มาก และมีวิธีการรวมกลุ่มให้ผู้วิจัยเลือกใช้ได้หลายวิธี

2) เทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่มแบบไม่เป็นขั้นตอน (Non-Hierarchical Cluster Analysis) หรือวิธี K-Mean เหมาะกับข้อมูลจำนวนมาก แต่ผู้วิจัยจะต้องกำหนดจำนวนกลุ่มเอง ซึ่งการหาจำนวนกลุ่มที่เหมาะสมนั้นอาจคาดเดาได้ยาก อีกทั้งยังมีความอ่อนไหวต่อค่าที่ผิดปกติ

3) เทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Step Cluster Analysis) วิธีนี้เหมาะกับการจัดกลุ่มได้ทั้งตัวแปรแบบแยกประเภทและตัวแปรต่อเนื่อง และเหมาะกับข้อมูลจำนวนมาก

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งจัดกลุ่มนักศึกษาตามความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนเท่านั้น ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาในแต่ละกลุ่มมีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนแตกต่างกัน

7.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงแนวทางหรือกลยุทธ์การพัฒนาให้นักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักศึกษาที่เรียนทางไกลมากยิ่งขึ้น

7.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยหรือพัฒนาตัวบ่งชี้หรือโปรแกรมที่ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักศึกษาที่เรียนทางไกล

References

- Aeamtussana, T. (2017). *Research and Development of Student Engagement Among Senior High School Students*. Doctor of Philosophy Research and Development of Human Potential. Bangkok. Graduate School. Srinakharinwirot University. November, 2017. (in Thai).
- Astin, A.W. (1984). Student Involvement: A Development Theory for Higher Education. *Journal of college Student Development*. 40(5), 518-529.
- Ben, F., Price, T., Morrison, C., Warren, V., Gollan, W., Dunbar, R., Davies, F. & Sorrell, M. (2016). Overall student satisfaction at Tabor school of education: an examination of key factors based on the AUSSE SEQ. *World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Educational and Pedagogical Sciences*. 10(10), 3324-3334.
- Boonwatthanakul, C. (2016). *Direction for Providing Nonformal and Informal Education for Thailand*. *Veridn E-Journal, Slipakorn University*. 9(3), 984-1004. (in Thai).
- Coates, H. (2008). *Australasian Survey of Student Engagement: Institution report*. ACER.
- Daniel, J. (2011). *Sampling essentials*. Practical Guidelines for Making Sampling Choices. Sage Publishing.
- Fredricks, J. A., Blumenfeld P.C., & Paris, A. H. (2004). *School engagement: potential of the concept, state of the evidence*. *Review of Educational Research*: 74 : 59-109.
- Gunuc, S. (2014). The Relationships between Student Engagement and their Academic Achievement. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, 5(19), 1309-6249.
- Kahu, E. R., Stephens, C., Leach, L., & Zepke, N. (2013). The engagement of mature distance students. *Higher Education Research & Development*, 32(5), 791-804.
- Kanchanawasee, S. Pitayanon, T. & Srisukhoi, D. (2008). *Statistics of Research Reports*. 5th, Bangkok Printing House of Chulalongkorn University. (in Thai).
- Knowledge Network Institute of Thailand. (2010). *Documents for Academic Seminars "Research for Teaching and Learning Development. No.3 Transformation to University 4.0"* from <http://www.knit.or.th/web> Accessed December 19, 2010. (in Thai).
- Knowles, M. S. (1984). *The Modern Practice of Adult Education from Pedagogy to Andragogy*.
- Kuh, G.D., Kinzie, J., Buckley. J.A., Bridges, B.K. & Hayek, J.C. (2007). Piecing Together the Student Success Puzzle: Research, Propositions, and Recommendations. *ASHE Higher Education Report*, 32(5), 1-15.

- Lenanan, A. (2019). A Causal Model of Secondary School Student's Dropout Under the Jurisdiction off the Office of Basic Education Commission. *Educational Admisistration Journal Burapha University*, 6(1), 74-86. (in Thai).
- Office of the Higher Education Commission. (2018). *Strategies for Student Development in Higher Education Institutions*. (2017-2021). May 2018. (in Thai).
- Pace, C.R. (1982). *Achievement and the Quality of Student Effort*. Publisher: Washington, D.C. National Commission on Excellence in Education.
- Pansutcharit, Y. (2011). *An Analysis of Alternative Model of School Engagement on Learning Achievement with Deep Learning as Mediator*. Thesis. Master of Educational. Chulalongkorn University. (in Thai).
- Parsons, J. & Taylor, L. (2011). *Student engagement: what do we know and what should we do?*. Retrieved October 24, 2020, from <https://docplayer.net/237109-Student-engagement-what-do-we-know-and-what-should-we-do.html>.
- Russell, B. & Slater, G.R L,. (2011). Factors that Encourage Student Engagement; Insights From a Case Study of "First Time" Students in a New Zealand University. *Journal of University Teaching & Learning Practive*, 8(1), 81-95.
- Sirikunpipat, P. Thaisiharat, P. Kongtham, A. & Sriymok, P. (2019). *The Development of Mobile Learning Model for Sukhothai Thammathirat Open University Students*. (in Thai).
- Sungsri, S. (2015). *Developing A Model of Educational Services Affecting the Success of Studying in the Distance Educational System: Case Studies of Sukhothai Thammathirat Open University and Open University Malaysia*. 2015. (in Thai).
- Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: A theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research*, 45(1), 89-125.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Vongvithayasakul, N. (2014). *Development of The Program for Enhancing Student Engagement and Thai Language Learning Achievement of Primary Student: A Time Series Experiment*. Thesis Master of Education. Chulalongkorn University. (in Thai).
- Wonglorsaichon, B. (2012). *Strategies for Enhancing School Engagement of Student from the Results of SEM Analysis: Development and Implementation*. Dissertation of Philosophy. Chulalongkorn University. (in Thai).
- Wongpinpech, V., Pusapanich, P., Smithikrai, C. & Kreausukon, P. *Causal Relationship of Factor Affecting the Loyalty of Chiang Mai University Students*. Journal of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus. 30(1), 24-37. (in Thai).